

NAAR ALTERNATIEVEN
VOOR DETENTIE
VAN ASIELZOEKERS
IN BELGIË

NAAR ALTERNATIEVEN VOOR DETENTIE VAN ASIELZOEKERS IN BELGIË

Het recht op vrijheid en het recht op bescherming tegen willekeurige detentie zijn fundamentele mensenrechten. Zij zijn opgenomen in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en in verscheidene regionale juridische instrumenten. Ze gelden voor alle mensen, ongeacht hun juridische status.¹ Het Verdrag van Genève² kent vluchtelingen bovendien het recht toe om zich vrij te verplaatsen.

Toch stellen we sedert enkele jaren vast dat de Europese staten steeds vaker hun toevlucht nemen tot het opsluiten van asielzoekers. In sommige gevallen – bijvoorbeeld asielzoekers aan de grens of aan een andere lidstaat over te dragen asielzoekers in het kader van de toepassing van de Dublin-verordening³ – worden dergelijke maatregelen haast systematisch toegepast. Het lijkt dan meer te gaan om ontradingsmaatregelen die tegen de principes op het vlak van internationale bescherming indruisen. Gebruikmaken van detentie ten aanzien van asielzoekers is geen passende maatregel aangezien deze mensen als kwetsbare personen moeten worden beschouwd.⁴ Het Uitvoerend Comité van het programma van de Hoge Commissaris herhaalde overigens in zijn Conclusie nr. 44 (XXXVII) van 1986 dat de detentie van asielzoekers normaal gezien moet worden vermeden wegens het lijden dat hierdoor wordt veroorzaakt. Dit geldt nog meer in het geval van asielzoekers die tot andere, specifiekere categorieën van kwetsbare personen behoren zoals kinderen (al dan niet begeleid), ouderen, mensen die bijzondere medische of psychologische zorg nodig hebben, zwangere vrouwen en slachtoffers van mensenhandel of mensensmokkel.

Hoewel asielzoekers in België tijdens het onderzoek van hun asielprocedure over het algemeen in open centra worden opgevangen, worden nog steeds velen onder hen opgesloten, met uitzondering – sedert kort – van gezinnen met minderjarige kinderen. In 2009 werden volgens cijfers van de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) 1,533 asielzoekers in gesloten centra geplaatst, wat neerkomt op bijna 24% van de vreemdelingen in gesloten centra (6,439). In 2010 steeg het aantal opsluitingen van asielzoekers: van de 6,553 vreemdelingen in gesloten centra hadden 1,745 mensen asiel aangevraagd; 471 van hen dienden aan de grens een asielaanvraag in.⁵

De internationale mensenrechtenprincipes stipuleren nochtans dat de opsluiting van asielzoekers de uitzondering moet zijn en niet de regel, en dat niemand kan worden opgesloten louter omdat hij asiel aanvraagt.

Bovendien zou detentie slechts mogen worden toegepast wanneer de wet dit voorschrijft, wanneer zij nodig is om een legitiem doel te bereiken en in verhouding staat tot de nagestreefde objectieven. Tot slot moet detentie op een niet-discriminerende manier worden toegepast, in de tijd beperkt zijn en onderworpen worden aan een periodiek rechterlijk toezicht.

Zelfs wanneer de wet detentie toestaat, zou deze maatregel slechts in laatste instantie mogen worden toegepast, nadat minder traumatiserende alternatieven hebben gefaald.⁶ Wanneer overheden geen maatregelen treffen om alternatieven voor detentie uit te werken of systematisch toe te passen, kunnen hun beleid en praktijken op het vlak van detentie als een inbreuk op het internationaal recht worden beschouwd.

Asielzoekers hebben het recht om zich vrij te verplaatsen en zouden niet mogen worden opgesloten. De opvang in een open structuur zou de norm moeten zijn. Hoewel controle noodzakelijk is, dringen alternatieven voor detentie zich op.

•

DETENTIE VAN ASIELZOEKERS: WAAROVER GAAT HET?

In België kunnen vreemdelingen wegens hun verblijfsstatus in een gesloten centrum worden geplaatst. De detentie is bedoeld om vreemdelingen die zich aan de grens aanbieden zonder aan de wettelijke toelatingsvoorwaarden te voldoen, de toegang tot het Belgische grondgebied te beletten, of om vreemdelingen van wie de asielaanvraag werd afgewezen of die illegaal op het grondgebied verblijven, het land uit te zetten.

De volgende asielzoekers kunnen worden opgesloten:

- mensen die aan de grens (luchthaven, haven) een asielaanvraag indienen: volwassenen worden systematisch⁷ in een gesloten centrum geplaatst (met uitzondering van gezinnen met één of meer minderjarige kinderen);
- mensen die de Belgische Staat wenst over te dragen aan een andere lidstaat van de Europese Unie in het kader van de toepassing van de Dublin-verordening, d.w.z. zolang er geen toestemming voor de overdracht gegeven is of in afwachting van de uitvoering; uitgaande van de gepubliceerde cijfers is detentie in het geval van volwassenen de regel en vrijheid de uitzondering (gezinnen met kinderen worden op dit ogenblik niet meer opgesloten);
- mensen die zich in één van de situaties bevinden waarin vrijheidsberoving (vanaf het begin of in de loop van de procedure) toegestaan is sinds de hervorming van de asielprocedure in 2007: bijvoorbeeld indien de betrokkene zijn aanvraag meer dan 8 dagen na zijn aankomst op het grondgebied heeft ingediend, al een asielaanvraag heeft ingediend, geen identiteitsdocumenten meer heeft, enz.⁸
- mensen van wie de asielaanvraag werd afgewezen en die een bevel hebben gekregen om het grondgebied te verlaten: zij kunnen op elk moment in een gesloten centrum worden geplaatst, net als andere vreemdelingen die illegaal op het grondgebied verblijven.

In 2010 bedroeg de gemiddelde duur van de detentie in de 5 gesloten centra 28 dagen. Asielzoekers zijn echter oververtegenwoordigd in de groep die gedurende een langere periode opgesloten blijft. Het komt regelmatig voor dat asielzoekers gedurende minstens 2 maanden opgesloten blijven, wat de wettelijke limiet is voor de detentie van asielzoekers in België.

Wettelijk is er niets dat de Belgische Staat verplicht om haar toevlucht te nemen tot detentie. Integendeel, volgens het internationaal recht zou detentie een maatregel moeten zijn die slechts in laatste instantie wordt genomen. In alle gevallen gaat het om een opsluiting om louter administratieve redenen. De detentie vormt geen straf voor het plegen van een misdaad of een wanbedrijf.⁹ Helaas wordt zij vaak als een straf beleefd of ervaren, zowel door de asielzoekers zelf als door de publieke opinie.

*“Zelfs wanneer ze je naar het ziekenhuis brengen, gebeurt dat met een politie-escorte, alsof je een misdadiger bent. De mensen die je zien, denken dat je een misdadiger bent, dat is niet goed. Wij hebben niets misdaan.”*¹⁰

“Ik ben naar hier gekomen om asiel aan te vragen en nu zit ik in de gevangenis.”

Net als gevangenen van gemeen recht worden asielzoekers **in een gevangenisomgeving** opgesloten (tralies, elektronische deuren, bewakingscamera's, isolatiecellen, enz.) die hun autonomie en hun privacy schaadt. De jongste jaren werden een aantal verbeteringen aangebracht. Zo mogen opgesloten asielzoekers nu een mobiele telefoon gebruiken om met de buitenwereld te communiceren.

De federale Ombudsman zegt hierover:

*“De omvang van de beperkingen op de individuele vrijheid van de bewoners van de centra maakt dat de gesloten centra eerder als oorden van detentie moeten beschouwd worden dan als opvangplaatsen in een gesloten omgeving.”*¹¹

Er bestaan in de wet nog geen categorieën van mensen voor wie detentie verboden of niet raadzaam zou zijn. Op dit ogenblik worden niet-begeleide minderjarigen¹² en gezinnen met kinderen in de praktijk niet langer in een gesloten centrum geplaatst. Op 20 juli 2011 keurde de Kamer van Volksvertegenwoordigers een wetsontwerp goed inzake het verbod op het opsluiten van kinderen in gesloten centra.¹³

België beschikt niet over een procedure om mensen met een kwetsbaar profiel te identificeren. Wie bijzondere zorg nodig heeft, krijgt dus geen aangepaste behandeling. Het gebeurt dan ook niet zelden dat onder meer ouderen, zwangere vrouwen, mensen met een handicap, slachtoffers van foltering of mensenhandel, of mensen met psychiatrische stoornissen (zoals bijvoorbeeld als gevolg van oorlogstrauma's, enz.) in gesloten centra worden geplaatst. De stress die de opsluiting veroorzaakt, verergert echter het psychisch lijden van deze mensen, terwijl het niet mogelijk is om in deze detentiecontext kwaliteitsvolle zorgen toe te dienen.

•

DE NEGATIEVE GEVOLGEN VAN DETENTIE VOOR ASIELZOEKERS EN DE OVERHEID

---

a) Bijzonder nefaste gevolgen voor de asielzoeker

Aan detentie is een uitermate hoge menselijke kost verbonden. Opsluiting tast de waardigheid van de asielzoeker aan en kan hem zowel fysiek als psychisch breken. Wie opgesloten is, kan moeilijker zijn rechten laten gelden.

“Gezien de infrastructuur en de huidige materiële omstandigheden in de centra en de opgelegde leefregels is de federale Ombudsman van mening dat een opsluiting van langer dan twee maanden in sommige gevallen een aantasting kan vormen van de menselijke waardigheid en gevolgen kan meebrengen die niet in verhouding staan tot het door de opsluiting nagestreefde doel.”¹⁴

De administratieve detentie van een asielzoeker heeft op verschillende vlakken bijzonder ernstige gevolgen.

“Toen ik in het centrum aankwam, zag ik de tralies en de deuren die achter mij werden gesloten en die ik niet kon openmaken. Toen begon ik te begrijpen hoe belangrijk mijn vrijheid is en wat het betekent om je dromen te kunnen waarmaken.”

De impact van detentie op de gezondheid is groot, vooral bij asielzoekers die vaak al getraumatiseerd werden.

“Ik voel me slecht. Ik zie alle vreselijke dingen weer voor me die ik moest ontvluchten. Die beelden zijn sterker geworden sinds ik in het centrum zit. Ik weet niet wat er gaat gebeuren, ik ben bang dat ik helemaal gek word en stommiteiten ga uithalen, zoals mezelf iets aandoen. Elke dag denk ik dat het een mooie dag zal worden, maar uiteindelijk verandert er niets. Ik sterf hier elke dag een beetje.”

De gevolgen kwamen recent onder de aandacht na een kwaliteitsvol onderzoek dat in juni 2010 werd gepubliceerd over de omstandigheden waarin asielzoekers in de Europese Unie worden opgesloten.¹⁵ Zelfs een relatief korte detentie in een centrum met een bevredigende materiële infrastructuur en omkadering leidt tot angsten, depressies en een verslechterd zelfbeeld. De negatieve emoties die opsluiting en onzekerheid over de toekomst veroorzaken, kunnen een verwoestende impact hebben op mensen die door hun ballingschap reeds kwetsbaarder zijn.

“Ik was op dat moment mezelf niet meer. Ik was bang voor mezelf. Ik verdroeg het niet meer om opgesloten te zitten. Ik had geen enkele controle meer over mijn gedachten, maar de arts luisterde niet naar mij. Elke dag huilde ik als een kind. Ik rolde al huilend over de grond. Die ochtend was het mijn verjaardag. De moeilijkste dag van allemaal. Ik had al 7 dagen niet gegeten. Ik was niet in hongerstaking, maar ik kón gewoon niet meer eten. Ik kon zelfs niet meer drinken. In mijn hoofd was het één grote chaos. Ik ben flauwgevallen en ben naar het ziekenhuis gebracht.”

Een asielzoeker die in afwachting van een overdracht in het kader van de Dublin-verordening opgesloten was, verklaarde: *“Ik ben toch een mens? Geen pakje dat je van hier naar daar stuurt ...”*

In zijn rapport *“De menselijke kost van detentie. De gesloten centra voor vreemdelingen in België”*¹⁶ van september 2007 bevestigde Artsen Zonder Grenzen niet alleen de impact van detentie op de fysieke en psychische gezondheid van de opgesloten vreemdelingen, maar ook de tekortkomingen op het vlak van de medische en psychologische opvolging van de mensen die in een gesloten centrum geplaatst zijn. Ook de federale Ombudsman gaf in 2009 aan dat de bewoners van de gesloten centra door hun afhankelijkheidspositie en het gebrek aan evaluaties van de medische teams kwetsbaarder zijn voor eventuele misbruiken door de zorgverstrekkers.¹⁷

Verder bemoeilijkt detentie in hoge mate de toegang tot juridische bijstand, informatiebronnen en communicatiemiddelen. Deze laatste zijn met name nodig om bewijselementen te verzamelen ter ondersteuning van de asielaanvraag. Een opgesloten vreemdeling hangt voortdurend af van het personeel van de detentiecentra voor de uitwisseling van informatie en documenten met zijn advocaat. De vertrouwensrelatie met de sociaal assistenten van de detentiecentra laat echter vaak te wensen over, omdat de vreemdelingen hen in de eerste plaats beschouwen als ‘repatriëringsambtenaren’, om de terminologie van de DVZ te gebruiken.

“Het wordt alleen maar erger. Wanneer je een gevangene bent en niet weet wat er gaat gebeuren, is het nog erger. Je hebt de indruk dat de hele wereld je vijand is. Je hebt de indruk dat iedereen, zelfs de leraren, tegen jou zijn. Je voelt je niet veilig meer.”

Vaak wordt de angst als gevolg van de detentie en het vooruitzicht om te worden uitgewezen, nog vergroot door een gevoel van rechtsonzekerheid. De procedures zijn complex en de toegang tot onafhankelijke informatie is niet eenvoudig. Toch garandeert de Belgische grondwet aan iedereen op het Belgische grondgebied het recht op kwaliteitsvolle rechtsbijstand.¹⁸

De toegang tot dit fundamentele recht wordt in de detentiecentra niet altijd gegarandeerd. Het is voor de bewoners niet eenvoudig om contact op te nemen met de buitenwereld en vooral dan met hun advocaat. Het gebeurt ook regelmatig dat deze laatste niet de tijd neemt om zijn cliënt ter plaatse te komen opzoeken. Er bestaat geen automatisch rechterlijk toezicht op het legale karakter van de detentie en de verzoekschriftprocedure is bijzonder lastig. In het kader van een asielprocedure maken al deze elementen, in combinatie met de stress als gevolg van de detentie, de voorbereiding van een interview bij de bevoegde diensten op het vlak van asiel zeer moeilijk, vooral wanneer het gaat om versnelde procedures met zeer korte termijnen.

b) Ook voor de overheid nadelige gevolgen

Het voornaamste argument dat Staten aanhalen om de detentie van asielzoekers te rechtvaardigen, is dat zij op die manier de effectieve verwijdering van laatstgenoemden kunnen waarborgen ingeval hen het statuut van vluchteling of een andere vorm van bescherming wordt geweigerd. Bovendien worden detentie en het vermeende afschrikkingseffect hiervan voorgesteld als een adequaat antwoord op het risico op misbruiken van de asielprocedure. Er zijn geen concrete gegevens die deze argumenten kunnen staven.

Mensen die een manier zoeken om te overleven of die gewoon een beter leven willen, zullen hun land blijven verlaten, ongeacht welke ontradende maatregelen de Europese landen nemen om te beletten dat ze naar Europa komen. De gevaren die het leven en de vrijheid bedreigen van de mensen die hun land ontvluchten, lijken sterker door te wegen dan eender welk afschrikingsbeleid – met onder meer detentie – dat de landen van bestemming ten aanzien van migranten voeren.

Respect voor de fundamentele rechten

Detentie zou slechts mogen worden toegepast in de gevallen waarin de wet dit voorschrijft, en wanneer opsluiting nodig is om een legitiem doel te bereiken en in verhouding staat tot de nagestreefde objectieven. Verder moet detentie op een niet-discriminerende manier worden toegepast, in de tijd beperkt zijn en aan een periodiek rechterlijk toezicht onderworpen worden. Dit betekent dat bij elke evaluatie van de noodzaak en proportionaliteit van detentie, ook de alternatieven voor detentie zouden moeten worden onderzocht. Door haast systematisch voor de detentie van bepaalde categorieën van asielzoekers te opteren (diegenen die zich aan de grens aanbieden en de zogenaamde Dublin-gevallen), overtreedt de overheid mogelijks de internationale regelgeving. Dit levert een land niet alleen een negatief imago op, maar stelt het ook bloot aan het risico om schadevergoedingen te moeten betalen aan onterecht of onrechtmatig opgesloten mensen die een procedure instellen voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.¹⁹

In 2008 stelde de Mensenrechtencommissaris van de Raad van Europa de systematische detentie van asielzoekers aan de grens aan de kaak. Hij noemde dit in strijd met de verplichting om de noodzaak van detentie geval per geval te onderzoeken en herinnerde eraan dat asielzoekers geen enkel misdrijf hebben gepleegd.²⁰

Het opsluiten van asielzoekers is meer in het bijzonder strijdig met artikel 31 van het Verdrag van 1951 dat zegt dat Staten geen strafsancties wegens onrechtmatige binnenkomst of onrechtmatig verblijf mogen opleggen aan vluchtelingen die rechtstreeks van een grondgebied komen waar hun leven of vrijheid werd bedreigd. Al wie vervolgd wordt, heeft namelijk het recht om zijn land te verlaten, asiel aan te vragen en asiel te genieten in andere landen.²¹ Een gerechtvaardigde angst voor vervolging is op zich een ‘geldige erkende reden’ voor een onrechtmatig verblijf.²²

Volgens de Werkgroep Willekeurige Detentie van de Verenigde Naties “gaat het feit dat van een onrechtmatig verblijf in een land een misdrijf wordt gemaakt, verder dan het legitieme belang van een Staat om de clandestiene immigratie te controleren en te reguleren, en leidt dit tot onnodige detenties”.²³ De VN-Mensenrechtenraad meent van zijn kant dat een “onrechtmatige binnenkomst” op zich geen rechtvaardiging kan zijn voor detentie. Slechts wanneer de overheid verplicht is om te onderzoeken of er nog meer elementen zijn die op een vluchtrisico wijzen, is de detentie niet willekeurig.²⁴

In het kader van de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers schrijft de zogenaamde Terugkeerrichtlijn een trapsgewijze verzwaring voor van de maatregelen die methet oog op de uitvoering van een terugkeerbesluit worden genomen, evenals de verplichting om in elke fase van de procedure het evenredigheidsbeginsel toe te passen.²⁵ In dit verband merkt de Werkgroep Willekeurige Detentie op dat elke detentie op grond van het evenredigheidsbeginsel een legitiem doel moet hebben, hetgeen echter ontbreekt zodra er geen reëel en tastbaar vooruitzicht op uitwijzing meer is.²⁶ De onmogelijkheid om terug te keren kan verscheidene oorzaken hebben, zoals bijvoorbeeld staatloosheid, het risico op foltering of de weigering tot medewerking van het land van herkomst.

Tegen een besluit tot detentie zou voor de rechtbank automatisch een effectief beroep moeten kunnen worden aangetekend. We herinneren er in dit verband aan dat artikel 72, tweede lid van de Wet van 15 december 1980 de Raadkamer verbiedt om zich over de opportuniteit van de detentie uit te spreken en dus om de noodzaak van de detentie te verifiëren. De Mensenrechtencommissaris van de Raad van Europa heeft de Belgische overheid opgeroepen om een systematische controle op de detentie van vreemdelingen in te voeren, waarbij zowel het rechtmatige karakter als de opportuniteit van de beslissing wordt geverifieerd, en om te waarborgen dat de beroepsprocedure een volwaardig rechtsmiddel is.²⁷

Kostprijs

Detentie is duur. In België kosten de gesloten centra jaarlijks meer dan 25 miljoen euro.²⁸ Zo kostte een persoon die in een gesloten centrum opgesloten zat in 2009 per dag 185 euro aan de Staat, terwijl iemand in een terugkeerhuis 90 euro per dag kostte.²⁹ De kosten van de huisvesting en begeleiding van asielzoekers in een open centrum zijn veel lager: slechts 53 euro per dag en per persoon.³⁰ In Australië zorgde het gebruik van alternatieven voor detentie in 2008 voor een grote daling van de kosten: van 125 naar minder dan 39 Australische dollar per dag en per persoon.³¹

De bouw en het beheer van detentiecentra zijn zeer duur, net als de uitwijzingen die ermee verbonden zijn. Daarbij komen nog de kosten van de procedures die naar aanleiding van de detentie worden gevoerd en die vaak veel tijd en energie vergen.

Bij deze kosten moet men nog de negatieve sociaal-economische gevolgen rekenen die detentie voor de individuele betrokkenen heeft veroorzaakt. In sommige gevallen betekent dit een reële kost voor de gemeenschap, meer in het bijzonder op het vlak van gezondheidszorg.

Doeltreffendheid

Detentie wordt gebruikt als instrument om de migratiestromen onder controle te houden en heeft een zogenaamd ontradend effect. Er zijn echter geen empirische bewijzen beschikbaar die de hypothese ondersteunen als zou de dreiging van detentie mensen ontmoedigen om asiel aan te vragen.³² Wie zijn land verlaat omdat zijn leven, zijn vrijheid of zijn fysieke integriteit er in gevaar is, doet dit niet vanuit een eigen keuze maar eenvoudigweg omdat er geen andere mogelijkheid is. Zelfs als we veronderstellen dat zo iemand op de hoogte zou zijn van het risico om aangehouden te worden in het land waar hij of zij bescherming vraagt, zal dit risico de betrokkene niet tegenhouden om zijn land te verlaten.

Detentie zou verder ook worden gebruikt omdat dit een snellere besluitvorming in de hand zou werken. Het is de vraag of er geen andere, minder restrictieve procedures kunnen worden toegepast om de verwezenlijking van deze doelstelling te waarborgen en ervoor te zorgen dat een asielzoeker zich beschikbaar houdt. Zo kan een asielzoeker worden verplicht om in een open centrum te verblijven en zich regelmatig aan te bieden zodat hij tijdig kan worden geïnformeerd over de nieuwste ontwikkelingen in zijn dossier. De meerderheid van de asielzoekers, met inbegrip van deze die in een Dublin-procedure zitten, heeft er geen enkel belang bij om het contact met de overheid te ontvluchten, wel integendeel. Hun vluchtrisico is dus verwaarloosbaar. Detentie is daarentegen een maatregel die het bijzonder moeilijk maakt om een vertrouwensklimaat op te bouwen, terwijl dit broodnodig is voor een goed onderzoek van een asielaanvraag.

Detentie wordt geacht noodzakelijk te zijn voor iemands identificatie of uitwijzing. Bovendien zou opsluiting van essentieel belang zijn om het vluchtrisico in afwachting van een uitwijzing te beperken. Dit

vermeende risico wordt echter vaak niet concreet onderzocht.

Wanneer Staten systematisch gebruikmaken van detentie zonder elk individueel geval echt te onderzoeken, kunnen zij er niet zeker van zijn dat een terugkeer tot de mogelijkheden behoort. Hoewel het merendeel van de detenties wordt gelast met het oog op uitwijzing, worden heel wat vreemdelingen uiteindelijk niet uit het land gezet en zullen zij ook nooit uit het land kunnen worden gezet. Iemand opgesloten houden terwijl er geen enkel vooruitzicht op een effectieve uitwijzing is, staat zeer zeker niet in verhouding tot het nagestreefde doel.

In België werden in 2010 volgens de cijfers van de DVZ 6,553 mensen opgesloten, van wie 4,461 mensen het land werden uitgezet terwijl 1,871 anderen werden vrijgelaten, onder meer omdat de overheid geen reisdocumenten kon bemachtigen.

Toch bestaan er diverse alternatieven voor detentie die de fundamentele rechten van de betrokkenen beter eerbiedigen (verplichting om zich regelmatig aan te bieden bij de overheid, open of halfopen centra, enz.) en die in bepaalde landen worden toegepast met overtuigende terugkeerpercentages als resultaat. In werkelijkheid heeft het merendeel van de opgesloten personen geen ernstige aanwijzingen voor een reëel vluchtrisico en kunnen alternatieven voor detentie een vrijwillige terugkeer – die waardiger, goedkoper en vaak ook duurzamer is – bevorderen. Voorbeelden van studies uit Canada, Australië en de Verenigde Staten tonen een stijging van het aantal mensen dat vrijwillig en zelfstandig terugkeert: 60% van de uitgeprocedeerde asielzoekers en 69% van de illegaal verblijvende migranten.³³ In 2008 keerde 82% van de uitgeprocedeerde asielzoekers in Zweden zelfstandig terug naar zijn land van herkomst.³⁴

ALTERNATIEVEN VOOR DETENTIE

Tot de alternatieven voor detentie behoren alle wetsregels, beleidsstrategieën en praktijken die asielzoekers de mogelijkheid bieden om tijdens hun procedure vrij in de gemeenschap te leven – of in het geval van uitgeprocedeerde asielzoekers – om in vrijheid hun terugkeer af te wachten. De Werkgroep Willekeurige Detentie formuleert in verschillende rapporten aanbevelingen voor het gebruik van alternatieven voor detentie. Zij raadt aan om vervangende maatregelen die geen vrijheidsberoving inhouden (zoals de verplichting om zich regelmatig bij de overheid aan te bieden) steeds te overwegen alvorens tot detentie over te gaan. De overheid moet bovendien bepalen of detentie absoluut noodzakelijk is in het licht van de persoonlijke voorgeschiedenis van elke asielzoeker.³⁵

Vele alternatieven voor opsluiting beperken de bewegingsvrijheid in zekere mate of ontnemen de betrokkenen een deel van hun vrijheid, en moeten dus worden gekoppeld aan mechanismen voor rechterlijk toezicht zodat het respect voor de mensenrechten kan worden gecontroleerd. De modaliteiten van deze alternatieven voor detentie mogen de vrijheid, de bewegingsvrijheid en het recht op een privéleven en gezinsleven niet **substantieel** beperken.

Wanneer alternatieven voor detentie worden gebruikt, moeten deze ook de principes van wettelijkheid, noodzakelijkheid en evenredigheid in acht nemen en moeten zij zonder discriminatie en met respect voor de individuele waardigheid worden toegepast. De alternatieven voor detentie waarvoor in een welbepaald geval wordt gekozen, moeten de mensenrechten van de betrokkene zo min mogelijk schaden en beperken.

Overigens moet een alternatief voor detentie tot een verminderd gebruik van detentie leiden. Wanneer detentie niet zou worden toegepast, zou men het veeleer over een alternatief voor vrijheid moeten hebben.

Alternatieven voor detentie in het geval van gezinnen met minderjarige kinderen – ‘terugkeerhuizen’ – in België

“We werden in een soort bestelwagen gestopt, wat ons erg angstig maakte! We vroegen ons af of ze ons echt naar een huis zouden brengen. Daar aangekomen, waren we al meer gerustgesteld. Onze coach ving ons goed op en legde ons de verschillende procedures uit. We vroegen een vrijwillige terugkeer aan met de steun van de Internationale Organisatie voor Migratie. Dat onthouden we, hoe goed we werden geholpen.”

In oktober 2008³⁶ ging een project van start dat een alternatief moest worden voor de opsluiting van gezinnen met minderjarige kinderen. Gezinnen die België moeten verlaten of – sinds oktober 2009 – voor wie een inreisverbod geldt maar die niet binnen de 48 uur kunnen worden uitgewezen, worden voortaan in open en individuele woningen ondergebracht, zodat zij hun gezinsleven in een beter aangepaste omgeving kunnen voortzetten. Men kan zich afvragen of de overbrenging naar een andere woonplaats noodzakelijk is voor een terugkeer en of gezinnen die aan de grens asielaanvragen niet beter in een open centrum kunnen worden opgevangen, maar toch is dit project een interessant alternatief voor detentie.

Het programma telt nu 15 wooneenheden in Zulte, Tubize, Sint-Gillis-Waas en Tielt. De woningen zijn niet gesloten en er is geen veiligheidspersoneel. Toch zijn de gezinnen die in deze huizen wonen volgens de Belgische wet 'opgesloten' in de juridische betekenis van het woord. De gezinnen mogen de woningen verlaten om eender welke reden, zoals bijvoorbeeld om naar school te gaan, hun advocaat op te zoeken, boodschappen te doen of religieuze erediensten bij te wonen. Elke week ontvangt het gezin bonnen voor de aankoop van voedingsmiddelen waarmee ze in de lokale supermarkt terecht kunnen. Zo kunnen ze hun eigen maaltijden bereiden. Alle gezinsleden hebben recht op medische, sociale en juridische bijstand.

De gezinnen worden bijgestaan door 'coaches' van de DVZ. Zij moeten een 'contract' ondertekenen waarin hun rechten en plichten vermeld staan, evenals de gevolgen in geval van 'verdwijning'. De coaches hebben de opdracht om de gezinnen te begeleiden in de richting van een duurzame oplossing: verblijfrecht of een waardige terugkeer. De coach is officieel een bemiddelaar tussen de Belgische overheid en alle andere actoren die bij de omkadering van de gezinsleden betrokken zijn. Hij heeft echter de plicht om de overheid in te lichten wanneer een gezin uit een huis verdwijnt.

Het systeem berust op het vertrouwen dat de gezinnen in de bestaande procedures en de 'coach' hebben. De praktijk heeft uitgewezen dat het vertrouwen van de gezinnen groter is wanneer de coach met hen alle mogelijke opties onderzoekt – verblijf en terugkeer – en hen helpt om een beslissing te nemen. Gezinnen die niet langer in het land mogen blijven, kiezen voor een terugkeer en doen dit niet omdat ze door de overheid onder druk worden gezet, maar veeleer omdat ze zich voorbereiden op een betere toekomst voor henzelf en hun kinderen. We stellen ook vast dat gezinnen van uitgeprocedeerde asielzoekers een terugkeer slechts

overwegen op voorwaarde dat ze ervan overtuigd zijn dat de asielprocedure eerlijk verlopen is en ze de kans hebben gekregen om de redenen voor hun vlucht uit hun land van herkomst uit te leggen. Een kwaliteitsvolle begeleiding vormt een waarborg voor een duurzame oplossing.

Het programma dat als proefproject van start ging, maakt op dit ogenblik integraal deel uit van het beleid van de DVZ. De voorlopige resultaten van het programma zijn relatief goed en bewijzen dat het niet nodig is om de betrokkenen op te sluiten. De werking van het programma verdient een grondige evaluatie. De overheid noemde zich tevreden over de positieve resultaten van het project.

Tussen oktober 2008 en augustus 2011 verbleven 217 gezinnen met 396 minderjarige kinderen in voorlopige woningen: 205 verlieten de huizen om diverse redenen. 88 van deze gezinnen keerden terug naar hun land of werden naar een derde land overgebracht (bij 8 gezinnen betrof het een gedwongen terugkeer), 48 gezinnen vluchtten en 69 gezinnen werden vrijgelaten. De gemiddelde duur van een verblijf in een voorlopige woning bedraagt 24 dagen.

Voor de overheid zijn er belangrijke nadelen verbonden aan detentie, die bovendien worden onderschat. Het programma met de terugkeerbouwingen voor gezinnen met kinderen is een eerste stap in de richting van alternatieven voor detentie. De resultaten zijn veelbelovend. Het is van essentieel belang dat de Belgische overheid verdergaat op de ingeslagen weg die meer respect voor de mensenrechten garandeert.

•

WIJ FORMULEREN DE VOLGENDE AANBEVELINGEN VOOR DE BELGISCHE WETGEVER EN OVERHEID:

1

2

1. in de wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen een principieel verbod in te schrijven op de administratieve detentie van asielzoekers die zich aan de grens aanbieden of die zich reeds op het grondgebied bevinden;
2. in de wet bepalingen in te schrijven die preciseren dat detentie een maatregel is die slechts in laatste instantie kan worden genomen, dat er slechts gebruik kan worden gemaakt van detentie nadat andere, minder dwingende maatregelen overwogen zijn en nadat een individueel onderzoek tot de conclusie heeft geleid dat detentie noodzakelijk is en in verhouding staat tot het nagestreefde doel (d.w.z. de identificatie van de betrokkene in het geval van detentie aan de grens of uitwijzing in de overige gevallen);

3

4

3. een wettelijke basis te ontwikkelen voor de alternatieven voor de administratieve detentie van vreemdelingen, zoals met name de terugkeerhuizen, en de gebruiksvoorwaarden, de duur en het toezicht vast te leggen;
4. in de genoemde wet de verplichting in te schrijven voor de administratie die met het toezicht op de grenzen en de uitzettingen belast is, om vóór de vrijheidsberoving of minstens binnen de 5 dagen die hierop volgen, het individuele geval van de betreffende vreemdeling te onderzoeken teneinde na te gaan of de betrokkene tot een kwetsbare groep behoort en of er sprake is van een vluchtrisico;

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

5

6

5. in de wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen een verbod in te schrijven op de detentie van kwetsbare personen en met name kinderen (al dan niet begeleid), ouderen, mensen die bijzondere medische of psychologische zorg nodig hebben, zwangere vrouwen en slachtoffers van mensenhandel of mensensmokkel;

6. in deze zelfde wet de mogelijkheid af te schaffen voor de administratie om een asielzoeker aan te houden in het kader van de toepassing van de Dublin-verordening tijdens het onderzoek naar de verantwoordelijke Staat, en het voorstel van de Europese Commissie te steunen om in de Dublin II-verordening een nieuw artikel 27 in te laten dat de detentie in het kader van een Dublin-procedure beperkt en alternatieven voor detentie aanreikt;³⁷

7

8

7. een automatisch rechterlijk toezicht op detentie in te voeren en de Raadkamer uitdrukkelijk de bevoegdheid te verlenen om de evenredigheid van een detentiemaatregel te beoordelen alsook om na te gaan of hiertoe slechts in laatste instantie werd besloten en of er geen minder dwingende maatregelen hadden kunnen worden genomen om het nagestreefde doel te bereiken;

8. de terugkeerwoningen te evalueren in actief overleg met de 'coaches' van de huizen en de ngo's, en op basis van deze evaluatie de volgende beleidsstappen uit te werken om het gebruik van alternatieven voor detentie te verbeteren en uit te breiden.

**Brussel,
november 2011**

EINDENOTEN

- ¹ Zie artikel 9 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, te raadplegen op <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b3aa0.html>. Zie ook artikel 5 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens, te raadplegen op: http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/655FDBCF-1D46-4B36-9DAB-99F4CB59863C/0/NLD_CONV.pdf. Zie in het bijzonder: artikel 3 (recht op leven, vrijheid en veiligheid), artikel 9 (verbod op willekeurige arrestatie, detentie of verbanning) en artikel 13 (recht op vrijheid van beweging en verblijf) van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, te raadplegen op: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b3712c.html>.
- ² Verdrag van 28 juli 1951 betreffende de status van vluchtelingen: artikel 26 (vrijheid van verplaatsing), te raadplegen op: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3be01b964.html>.
- ³ Asielzoekers blijven met name gedurende de volledige duur van de Dublin-procedure aangehouden, zelfs wanneer nog niet vaststaat dat de betrokkenen effectief naar een ander 'Dublin-land' zullen moeten worden overgebracht.
- ⁴ Europees Hof voor de Rechten van de Mens, Arrest nr. 30696/09 *M.S.S. v. België en Griekenland*, 21 januari 2011, nr. 251 : "La Cour accorde un poids important au statut du requérant qui est demandeur d'asile et appartient de ce fait à un groupe de la population particulièrement défavorisé et vulnérable qui a besoin d'une protection spéciale." [vrije vertaling: Het Hof hecht groot belang aan de status van eiser die asielzoeker is en daardoor tot een bijzonder kansarme en kwetsbare groep behoort die nood heeft aan bijzondere bescherming.]
- ⁵ In 2010 dienden 304 asielzoekers in een detentiecentrum een aanvraag in, terwijl 970 asielzoekers in het kader van een Dublin-procedure werden opgesloten.
- ⁶ De UNHCR suggereert in zijn richtlijnen verscheidene mogelijkheden: de verplichting om zich op een bepaalde plaats aan te bieden en te verblijven, vrijlating op borgtocht, borgstellingen en de toelating voor asielzoekers om in open centra te wonen waar toezicht kan worden gehouden op hun aanwezigheid.
- ⁷ Wanneer iemand aan de grens een asielaanvraag indient, weigert de DVZ hem de toegang tot het grondgebied en beslist om de betrokkene in transitiecentrum 127 op te sluiten zolang de asielaanvraag die aan de grens werd ingediend, wordt onderzocht. In 2010 waren 443 mensen in dit geval. Er wordt geen rekening gehouden met bijzondere omstandigheden en met name met de eventuele toestand van kwetsbaarheid van de betrokkenen. Sinds juni 2007 worden niet-begeleide minderjarigen niet langer opgesloten, net als gezinnen met minderjarige kinderen (sinds oktober 2009).
- ⁸ Deze nieuwe regels hebben vooralsnog een vrij marginaal effect gehad, behalve voor mensen die een aanvraag indienen terwijl zij zich al in een gesloten centrum bevinden (337 in 2009, 303 in 2010).
- ⁹ Zie één van de voornaamste boodschappen in de samenvatting van de conclusies van de wereldwijde rondetafel aangaande alternatieven voor de detentie van asielzoekers, vluchtelingen, migranten en staattoelzen die door de UNHCR werd georganiseerd: "States should avoid criminalizing persons moving irregularly through imposing penal sanctions or conditions of treatment that are not suitable to persons who have not committed a crime", *Global Roundtable on Alternatives to Detention of Asylum-Seekers, Refugees, Migrants and Stateless Persons: Summary Conclusions*, juli 2011, te raadplegen op: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4e315b882.html>.
- ¹⁰ Deze getuigenissen werden verzameld door verscheidene verenigingen tijdens hun bezoeken aan de verschillende gesloten centra in België.
- ¹¹ Uittreksel uit het rapport van de federale Ombudsman, Onderzoek naar de werking van de gesloten centra beheerd door de dienst Vreemdelingenzaken, juni 2009, te raadplegen op: <http://www.mediateurfederal.be/sites/1070.fedimbo.belgium.be/files/auditGC2008-NL-samenvatting.pdf>.
- ¹² Mensen die aan de grens verklaren minderjarig te zijn, worden opgesloten wanneer de DVZ aan hun minderjarigheid twijfelt. Zij blijven opgesloten totdat het resultaat van een leeftijdstest bekend is, wat binnen de 6 dagen het geval zou moeten zijn. In de praktijk laat het resultaat echter soms 15 dagen op zich wachten.
- ¹³ Zie Wetsontwerp tot invoeging van een artikel 74/9 in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, inzake het verbod op het opsluiten van kinderen in gesloten centra, Doc 53 0326/009, te raadplegen op: <http://www.dekamer.be/FLWB/PDF/53/0326/53K0326009.pdf>.
- ¹⁴ Uittreksel uit het rapport van de federale Ombudsman, Onderzoek naar de gesloten centra, zie voetnoot 11.
- ¹⁵ Jesuit Refugee Service Europe, "Becoming Vulnerable in Detention, Civil Society Report on the Detention of Vulnerable Asylum Seekers and Irregular Migrants in the European Union (The DEVAS Project)", juni 2010, te raadplegen op: http://www.irseurope.org/publications/JRS-Europe_Becoming%20Vulnerable%20In%20Detention_June%202010_PUBLIC_updated%20on%2012July10.pdf.
- ¹⁶ Het rapport is te raadplegen op: <http://idcoalition.org/belgium-msf-le-cout-humain-de-la-detention/>.
- ¹⁷ Uittreksels uit het rapport van de federale Ombudsman, Onderzoek naar de gesloten centra, zie voetnoot 11.
- ¹⁸ Dit is te lezen in artikels 62 en 63 van het Koninklijk Besluit betreffende de gesloten centra waarin het volgende vermeld staat: "De bewoner heeft recht op juridische bijstand" en "De bewoners hebben het recht dagelijks tussen acht uur 's morgens en tien uur 's avonds gratis met hun advocaat te telefoneren".
- ¹⁹ Volgens de rechtspraak van het Hof is het een grondbeginsel dat geen enkele willekeurige detentie verenigbaar kan zijn met artikel 5§1 EVRM.
- ²⁰ Rapport van de Mensenrechtencommissaris van de Raad van Europa naar aanleiding van zijn bezoek aan België van 15 tot 19 december 2008, te raadplegen op: [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CommDH\(2009\)14&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=DBCFC2&BackColorIntranet=FD864&BackColorLogged=FD864](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CommDH(2009)14&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=DBCFC2&BackColorIntranet=FD864&BackColorLogged=FD864).

- ²¹ Artikel 14 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.
- ²² *Global consultations on international protection*, Rondetafel van experts die door de UNHCR en het *Institut Universitaire des Hautes Études Internationales* werd georganiseerd, Genève, Zwitserland, november 2001, Overzicht van de conclusies: artikel 31 van het Verdrag van 1951, par. 10(e).
- ²³ Zie het advies dat werd aangenomen door de Werkgroep Willekeurige Detentie, 7e sessie van de Mensenrechtenraad, UN Doc. A/HRC/7/4/Add.1, 16 januari 2008, par. 53, te raadplegen op: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G08/10/175/PDF/G0810175.pdf?OpenElement>.
- ²⁴ Mensenrechtenraad aangaande communicatie Nr. 560/1993: Australië. 04/30/1997, 59e sessie, CCPR/C/D/560/1993 §9.4, te raadplegen op: [http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/\(Symbol\)/30c417539ddd944380256713005e80d3?OpenDocument](http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/(Symbol)/30c417539ddd944380256713005e80d3?OpenDocument).
- ²⁵ Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven bepaalt in haar considerans 16 het volgende: "Inbewaringstelling met het oog op verwijdering moet worden beperkt en, uit het oogpunt van de gebruikte middelen en nagestreefde doelstellingen, aan het evenredigheidsbeginsel worden onderworpen. Inbewaringstelling is alleen gerechtvaardigd om de terugkeer voor te bereiden of de verwijdering uit te voeren en indien minder dwingende middelen niet afdoende zouden zijn." Dit principe wordt herhaald in artikels 15, 16 en 17 van deze zelfde richtlijn die te raadplegen is op: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:NL:PDF>. Volgens de uitspraak van 28 april 2011 van het Hof van Justitie van de Europese Unie: *Zaak C-61/11 PPU El-Dridi v. Italië*: "Die trapsgewijze verzwaaring begint met de maatregel die de meeste vrijheid aan de betrokkene laat, namelijk de toekenning van een termijn voor zijn vrijwillige vertrek, en eindigt met de zwaarste maatregel die de richtlijn in het kader van een procedure van gedwongen verwijdering toestaat, te weten de bewaring in een gespecialiseerd centrum. De richtlijn beoogt dus de maximale duur van de vrijheidsontneming in het kader van de terugkeerprocedure te beperken en aldus de eerbiediging van de grondrechten van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen te waarborgen", te raadplegen op: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:186:0008:0009:EN:PDF>.
- ²⁶ Zie het rapport van de Werkgroep Willekeurige Detentie, 13e sessie van de Mensenrechtenraad, UN Doc. A/HRC/13/30, 15 januari 2010, par. 64.
- ²⁷ Rapport van de Mensenrechtencommissaris van de Raad van Europa, zie voetnoot 20.
- ²⁸ Mathieu Bietlot, *"La mise à l'écart de l'étranger, centre fermé et expulsions"*, uitgeverij Labors, 2004, p. 23–26.
- ²⁹ "Kinderen weer opsluiten?", 28 april 2011, te raadplegen op: <http://www.vluchtelingenwerk.be/actueel/nieuwsitem.php?n=888>.
- ³⁰ Mieke Candaele, woordvoester van Fedasil, 22 mei 2010, te raadplegen op: <http://www.demorgen.be/dm/nl/989/Binnenland/article/detail/1108873/2010/05/22/Asielzoeker-op-hotel-kost-minder-dan-in-opvangcentrum.dhtml>.
- ³¹ In een mededeling aan de senaat op 24 februari 2009 verklaarde de minister van Immigratie in Australië [vrije vertaling]: "...Deze aanpak is rendabeler dan het conventionele model van 'lokaliseren, opsluiten en uitwijzen'. De kosten van de bijstand voor vrijwillige terugkeer vanuit de gemeenschap in het kader van een begeleidde vrijwillige terugkeer (\$ 1.500) bedragen bijvoorbeeld ongeveer een derde van de kosten van het model 'lokaliseren, opsluiten en uitwijzen' (\$ 5.000)", te raadplegen op: http://www.aph.gov.au/senate/committee/legcon_ctte/estimates/add_0809/diac/38.pdf.
- ³² Deze stelling werd bevestigd in de samenvatting van de conclusies van de wereldwijde rondetafel aangaande alternatieven voor de detentie van asielzoekers, vluchtelingen, migranten en staatlozen die door de UNHCR werd georganiseerd, zie voetnoot 9.
- ³³ R. Sampson, G. Mitchell en L. Bowring, *There are Alternatives: Handbook for Preventing Unnecessary Immigration Detention*, IDC, 2011, p. 39 (V.S.), p. 40 (Australië), p. 44 (Canada).
- ³⁴ *Ibid.*, p. 35.
- ³⁵ Zie bijvoorbeeld het rapport van de Werkgroep Willekeurige Detentie, 18 december 1998, E/CN.4/1999/63/Add.3, par. 34, te raadplegen op: <http://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G98/052/06/pdf/G9805206.pdf?OpenElement>.
- ³⁶ 14 mei 2009, Koninklijk Besluit houdende vaststelling van het regime en de werkingsmaatregelen, toepasbaar op de woonunits, als bedoeld in artikel 74/8, § 1, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, te raadplegen op: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&a=N&cn=2009051406&table_name=wet.
- ³⁷ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (herschikking), COM(2008) 820 definitief. Artikel 27 van de tekst luidt als volgt: "[mogen de lidstaten], wanneer zulks nodig blijkt op basis van de individuele beoordeling van het geval en wanneer andere, minder dwingende maatregelen niet effectief kunnen worden toegepast, een asielzoeker (...) alleen op een bepaalde plaats in bewaring houden indien er een risico van betekenis bestaat dat de betrokkene onderduikt (...). De lidstaten overwegen alternatieven voor bewaring zoals het zich regelmatig melden bij de instanties, het stellen van een borgsom, de verplichting om op een bepaalde plaats te blijven of andere maatregelen om het risico op onderduiken tegen te gaan", te raadplegen op: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0820:FIN:EN:PDF>.

